

ei kovinkaan menestyksekkäänä ja surullisen kuuluisaa keski-ikänsä kriisiä potevana.

Tämä on täysin erillinen juoni, nimittäkäämme sitä ”sankarin seikkailuiksi”, se tapahtuu kaikissa Andruhovytsin romaaneissa, ja siitä tulikin jo kirjoitettua. Joku sankari siirtyy eri nimillä romaanista toiseen, muuttaa maantieteellisiä yksityiskoh-
tia (topografia muuten muuttuu vähän), sankarimme selviytyy jostain matkasta, saavuttaa korkeamman metafysisen pisteen, minkä jälkeen hän katoaa – siirtyy toiseen olomuotoon. Kyse ei ole kuolemasta tavanomaisessa mielessä, tämä muistuttaa sitä, mitä tapahtui myyttiselle Orfeukselle, ja Adruhovyts tulkitsee itseään enemmän kuin vakuuttavasti. Viimeisessä romaanissa tapahtuu jotain muuta: henkilöhahmot ikään kuin kahdentuvat, kaksi puolikasta joutuu tiettyyn epätasaiseen kaksintaisteluun, ja voittaja lähtee pois. Hävitessään voittaa. Näinhän se on. Ja tämä loppuratkaisu (tarinan opetus) palauttaa meidät tahtomattamme ”vaihtoehtoisesta kirjallisuuden historiasta” skandaalijuoneen muistuttamalla mieliin kirjailijan taannaisen runon nimeltä ”Bad Company”, jolla on alaotsikko: ”Ukrainan kirjallisuuden historian lyhyt kurssi”. Siinä oli allekkain nimiä ja diagnooseja ja se päättyy:

Kirjallisuus voisi olla toisenlaista,
sanoi ystäväni, mutta katso,
katso: kuka sen teki!
Yksinomaan elävät ihmiset:

luuserit, opportunistit, marttyyrit.

Pelkät kivuliaat, sairaat, lan-
nistetut,

Pelkät kynityt linnut, siipeen
ammutut, lentokyvyttömät,
kurjat.

Kirjallisuus ei voinut olla toi-
senlainen.

Luojalles kiitos, että hän antoi
meille sen juuri sellaisena –
kurjimusten kirjoittamana.

Inna Bulkina

*Venäjältä kääntänyt Päivi Pa-
loposki*

*Runot kääntänyt ukrainasta Eero
Balk*

Riippumatonta musiikkia Ukrainasta

5*Nizza: Pjatnitsa

Sjurnaja · Ja ne toi · Ja tebja ·
Vesna · Son · Voda · Ja s toboi · Ty
kidal · Strela · Maika · Svoboda ·
Big badba boom · Neva · Soldat ·
Ušedšim sliškom rano · Pjatnitsa ·
Ty na tu · Zima · Tjanutsja.

2003. Grand Records cd.

5*Nizza: 0₅

Luna, uspokoi menja · Ogon i ja ·
Nemae kul · Morjatšok · It's Over
Now · Polovina menja · Novyi
den · Netu doma, netu flaga · Ono
· My odno · Eto tebe · Ty takaja
· Natjani... · Žheltaja · Solntse ·
Ei, gde ty?

2005. Grand Records cd.

Ljuk: Lemon

Spraga · L5 · A couse de toi ·
Nikotin · Djadja · Homme impos-
sible · Lemon · Solntse (Ljuk vs.
5*nizza) · Paraplany · Portugaltsy
· Electro 1: Kolyskova · Šturman
basov · Bo · Electro 2: Okean.
Odin raz.

2004. www-218cd.

Sergei Babkin: Ura!

Tuk-tuk · Son · Belye rubashki ·
Zaberi · Soldatiki · Nado bolshe
pit · Ryby-ljudi · Koma · Nadoelo ·

Lilka · Razvedtshik · Vetsšno zhit
· Ulybaites · Zakamenela zlost ·
Serye · Tshao-tshao.

2004. Nikitin cd.

Universaali venäjänkielinen musiikki tulee tänä päivänä Ukrainasta, Harkovin kaupungista. Reggaen ja hip hopin yhdistelmään nojaava 5*Nizza on raikas tuulahdus Venäjän markkinoiden populaarimusiikissa. Lähtöjään ukrainalainen, mutta pääosin venäjäksi esiintyvä akustinen duo on entisen Neuvostoliiton alueen rockmusiikin kiistatta kuumimpia nimiä. 5*Nizzan taustalla vaikuttaa vapaan musiikin yhdistys ja levymerkki VDOH, jonka tuotteita ovat myös mm. Sergei Babkinin soololevy Ura! sekä sitruunanraikas yhtye nimeltä Ljuk ja sen debyytti Lemon. VDOH:n piiriin kuuluvat myös yhtyeet I drug moi gruzovik ja Fruktovyi kefir.

5*Nizzan konsepti on yksinkertainen: Andrei ”Sun” Zaporozets laulaa ja räppää, Sergei Babkin soittaa akustista kitaraa ja tekee efektit suullaan. Yhtye teki lopullisen läpimurtonsa vuosina 2003-2004, kun ensimmäisen albumin

Pjatnitsa neuvostoliittolainen pr-temppu onnistui. 5’Nizza päästi markkinoille debyyttistä vain pienen painoksen, jonka jälkeen piraattikopiot saivat levitä vapaasti pitkin entistä Neuvostoliittoa. Pian kaikkialla tiedettiin 5’Nizasta, ja levyn virallisen version myynti oli taattu. Samalla tavalla syntyivät legendaariset klassikot 1980-luvun alun Neuvostoliitossa, neuvostorockin *magnitizdatin* kultaisina vuosina.

5’Nizzan debyyttilevy *Pjatnitsa* on tehty yhdeltä istumalta akustisena liveäänityksenä, ja se on vain eduksi. Akustisella duolla välineet ovat niin vähissä, ettei spontaanisuus haittaa lainkaan. 5’Nizza seisoo tai kaatuu kahden sankarinsa dialogissa. Sunin ja Babkinin yhteistyö toimii ensilevyllä, eikä inspiraatiota puutu. Levy on täynnä avantgardistista tekstiä, jopa futuristisia sanaleikkejä, nokkelia musiikillisia oivalluksia, harkitsematonta räppäämistä, yllättäviä käänteitä ja väliin rauhoitettavia balladeja. Mentaalinen Jamaika on 5’Nizzan kotimaa, mikä käy ilmi sanaleikkejä täynnä olevasta samannimisestä laulusta. Kaikkiaan levy on kuin uusvenäläisen rastakulttuurin manifesti. Suuri osa levyn kappaleista on kasvanut suuriksi hiteiksi, kuten *Soldat*, jossa parodioidaan sodan sankaruutta, vaikka Sun ja Babkin välittelevätkin yhteiskunnallista alleviivaamista. Ensilevy on kertakaikkinen päänavaus, ensimmäinen luku venäläisen populaarikulttuurin uudessa historiassa, joka on vapaa 1990-luvun rasituksista.

Helmikuussa 2005 ilmesty-

neen uudemman albuminsa *0₅*, he päästivät ulos vasta, kun fanien kärsimättömyys kiehui yli. Pietarin kaupoissa myytiin pitkään eioota, kunnes kaikki odottivat. Lopulta viralliset levyt löytyivät levy-yhtiön (*Sojuz*) liikkeistä, hetken päästä halvemmat puoliviralliset versiot pikkukaupoista, ja piraatit taas joka kioskista. Ja pian uusi menestyslevy oli saatavissa kaikkialla.

0₅ on huomattavasti suunnitellumpi levy kuin ensimmäinen. Myös tyylilajeja on enemmän, hip hopista bossanovaan. Selvästi hitiksi aiottu kappale *Novyi den* muistuttaa vahvasti U2:n 1990-luvun tuotannosta, joka onkin solisti Sunin musiikillisia lähtökohtia mustan soulin ja hip hopin ohella. Levyn avausraita *Luna*, *uspokoi menja* on puolestaan lahja neuvostorockin legendalle Boris Grebenššikoville tämän taanin 50-vuotisjuhlan kunniaksi – 5’Nizza onnistuu versioimaan Akvariumin johtotähden 1990-luvun lopun laulun niin etäiseksi, että ovat jättäneet mainitsematta sen tekijän. Jos 5’Nizzan ensilevy pitää hilpeänä kuulijansa alusta loppuun, mahtuu tälle toiselle myös syvempiä ja haastavampia sävyjä. Peruskonsepti on kuitenkin pysyvä – Sunin ja Babkinin dialogi, jota ei massiivinen yleisömenestys ole häirinnyt.

Kaikkiaan 5’Nizzan akustinen ja ehtiväkielinen konsepti myy hämmästyttävän hyvin. Heitä kuuntelee enemmän tai vähemmän koko entinen Neuvostoliitto, mihin ei nykyoloissa moni pääse. Epävenäläisempää musiikkia saa hakea, ja silti Sun ja Sergej

laulavat oikeasti venäjäksi, jopa kirjallisin viittauksin tai ainakin assosioiden.

Ensimmäisellä levyllään 5’Nizza on upottanut lauluunsa Ushedshim *slishkom rano* ohimennen *Doors*-sitaatin ”come on baby light my fire”, jatkaa sitä *Nirvana*-sitaatilla ”polly wants a cracker”, sekoittaa venäjäksi *Kino*-sitaatin ”gruppa krovi na rukave”... Monilähtöinen sekoitus on valmis, mutta kuka kuulija jaksaa pohtia suhdetta alkuteksteihin? Se on juuri yhtä tärkeää kuin pohtia levynkannen punatähteä suhteessa Neuvostoliittoon. Tämä sukupolvi myy neukkukonseptia ja diggaailee brežneviläistä 70-lukua vedellen vesipiippua ranskalaisessa kahvilassa.

Reggae ja rastakulttuuri ovat kuumaa tavaraa ukrainalaisessa nykymusiikissa. Maan euroviisuehdokas *Greenjolly* on sekin reggae-bändistä syntynyt kokoonpano, joka teki vallankumouksen hymniksi kasvaneen *Juštšenkoa* tukevan hittinsä *Razom nas bahato – nas ne podolati* (Yhdessä olemme paljon – meitä ei voiteta) ja pääsi sillä viisuihin. Neuvostorockiin rastakulttuuri ja reggae tulivat 1970-80-lukujen taitteessa, kun leningradilaiset *Akvarium* ja *Strannye igry* levittivät levyillään ska-genreä.

On ilahduttavaa ja kiintoisaa, ettei 5’Nizza synny tyhjästä, vaan muistuttaa neuvostolaisesta syntysijastaan. Se kumartaa neuvostorockin historialle: levittää levyjään neuvostotyylisiin, esiintyy *kvartirnikeissa* eli epävirallisissa asuntokonserteissa, aivan kuten ennen vanhaan Leningradissa,

laulaa Neuvostoliiton hymniä konserteissa, panee punatähden levyn kanteen... Neuvostoliitto on pop, tänään Pietarin katukuvaa koristavat CCCP- ja Propaganda-klubit tai NEP-kahvila. Hilpeä yksityiskohta on vain, että neukkumuoti on tullut Venäjälle lännen kautta. Mutta niin tuli aikanaan buddhismikin 1950-luvulla, vaikka Venäjä on olevinaan idässä.

Venäläistä edeltäjää nuorten miesten hankkeelle on silti vaikea löytää, siinä varmaan selitys heidän menestykselleenkin. Kukaan ei ole tehnyt mitään vastaavaa neuvosto- tai sen jälkeisessä venäläisessä populaarimusiikissa. Ja ensi näkemältä ei läntistäkään vastinetta ole helppo löytää, ainakaan yhtä monipuolista. Akustinen duo on kuitenkin vaikea konsepti nykyaikana, mutta 5*Nizzan kaksi levyä kirjoittavat ehdottomasti omaa ainutlaatuista lukuaan venäläisen populaarikulttuurin historiaa, ja ainahan sopii toivoa, että heidän luomisvoimansa säilyy eikä hajoa lukuisiin samanaikaisiin sivuhankkeisiin, joissa Sun ja Babkin ovat uskottoman aktiivisia.

Ljuk luokitellaan usein 5*Nizzan sivuhankkeeksi, koska Lemon-levyllä Sun on pääosassa yhdessä yhtyeen naissolistin, heleäänisen Olga Gerasimovan kanssa. Tällainen noteeraus on mahdollisesti tarpeen itse yhtyeelle, mutta ei millään muotoa tee sille oikeutta. Ljuk on täysin itsenäinen hanke, hyvin erilainen kuin 5*Nizza, ja Sunin rooli on tällä Ljukin albumilla kypsempi ja harmonisempi. Ljuk on aiku-

sempi ja kokonaisempi, paljossa ambientimpi kuin 5*Nizza. Hip hop ja reggae jäävät acid jazzin ja monipuolisen tanssimusiikin jalkoihin.

Lemon-levyllä lauletaan ukrainaksi, ranskaksi, venäjäksi ja englanniksi, ja vaikutelma on väkisinikin kansainvälinen, jopa universaali. Levy on täynnä valoisia mielialoja, aurinkoista tunnelmaa ja kirpeää raikkautta. Musiikki on taiteellisen moniulotteista, ei päällekkäyvä, jos ei helppoakaan. Kappaleet on koostettu monityyillisistä kaistaleista, joiden aiheuttama katkonaisuus ei kuitenkaan häiritse, vaan tyydyttää kiireistä ja kärsimätöntä kuulijaa, joka janoaa mielihyvää tuottavia sysäyksiä. Kuulijalle on kuitenkin jätetty tilaa, mitään turhaa ei tunnu olevan, etenkin levyn alkupuolen kappaleissa. Loppua kohden herkkyys ei säily yhtä ehjänä, vaikka lauluäännet pysyvät pehmeinä. Paikoitellen dueton ironiset sanaleikit tuovat mieleen Beautiful Southin, mutta

Sunin virtuoosimainen kameleonttiääni pesee Paul Heatonin sympaattisen reservin mennessä. Ljukin uusi albumi *SEX* on tulossa markkinoille syyskuun lopulla 2005.

5*Nizzan sympaattisen kitaristin Sergei Babkinin soololevy *Ura!* on sekoitus neuvostoaikaista bardimusiikkia, chansonia ja lastenmusiikkia – jotain Bulat Okudžavan ja Vladimir Vysotskin väliltä, eikä sittenkään kumpakaan. Babkin on myös näyttelijä, mikä selittää luontevan yhteyden singer-songwriter -tradition ja stand up -komiikan välillä. Valitettavasti tämä yhdistelmä ei toimi levyllä. Babkinin soolo on melko tasapaksu, laulun osalta varsin rajoittunut, tekstit ovat pikkuhauskoja, kertakuultavia. Levy on kaikin puolin harmiton, viihdyttäväkin, ja sisältää tarttuvia kevyitä ralleja. Parhaimmillaan Babkin on kuitenkin lavalla ja Sunin säestäjänä.

Tommi Huttunen

Kansalaisyhteiskunnasta sosiaaliseen kumppanuuteen?

Kansalaisyhteiskunta liikkeessä yli rajojen. Sosiaali- ja terveystalalan järjestöt lähialueyhteistyössä. Toimittanut Airi Leppänen. Tampere: Palmenia-kustannus, 2005.

Tämän kirjan lukeminen kannattaa aloittaa sen lopusta, sieltä missä keskustellaan kansalaisyhteiskunnasta, kolmannesta sektorista ja sosiaalisesta kumppanuudesta. Jakson nimi on ”Kansalaisyhteiskunnan kehityspiirteitä Venäjällä

ja Suomessa” ja kirjoittajina on tutkijoita sekä käytännön toimijoita ja aktivisteja. Jaksossa kuvataan tiiviisti kansalaisyhteiskunnan kehitysvaiheet Venäjällä, alkaen aina 1960-luvun pienimuotoisesta, kulttuurisesta protestiliikehännästä, edeten 1980- ja 1990-lukujen taitteen järjestökentän räjähdysmäiseen kasvuun ja päättyen viime vuosien toiminnan hiipumiseen ja toimintamuotojen ja -tavoitteiden muutokseen Putinin kauden ”ohjatun